

AVSKRIFT

1.9.2010 / Oddmund

Sak om naudhjelp til Jostedalen i 1743

- 1-9: Riksarkivet, Danske Kanselli, Norske innlegg, pk. januar-juni 1743, 24. mai 1743.
Originaldokument: http://www.historielaget.jostedal.no/?page_id=1130
10: Statsarkivet i Bergen, Bjørgvin biskop, brev.
Originaldokument: http://www.historielaget.jostedal.no/?page_id=1062
Når samantrekte/forkorta ord er skrivne heilt ut, er det brukt *kursiv*.

INNHALD

1. Brev 16.4.1743 frå Jonas Lym til Danske kanselli	1
2. Litra A. – brev 26.2.1743 frå Matthias Foss til Jonas Lym	2
3. Litra B. – kopi av resolusjon 16.3.1636 frå Jens Bjelke og Ludvig Munthe	4
4. Litra C. – Brev 26.2.1743 frå Matthias Foss til Jonas Lym.....	4
5. Litra D. – Kopiar av brev 26.2.1743 frå Jonas Lym til Rentekammeret og brev 19.2.1743 frå Ananias Harberg til Jonas Lym	5
6. Litra E. – Kopi av brev 13.4.1743 (kopidato) frå Hr. Leganger til Jonas Lym	6
7. Litra F. – Kopi av brev 15.4.1743 (kopidato) frå P.K. Jessen til Jonas Lym.....	7
8. Litra G – Kopi av brev 16.4.1743 frå Jonas Lym til Ananias Harberg	7
9. Innstilling og kongeleg approbasjon 11.5.1743	8
10. Kongebrev (missiv) 24.5.1743 til Jonas Lym	9

[blad 1]

1. Brev 16.4.1743 frå Jonas Lym til Danske kanselli

Deris Excellence HøyWelbaarne Hr Geheime Conferentz Raad og Ober Secreterer!

Udi hvad usle og ynkværdig tilstand saavel Præsten som samtlig Almuen i Justedalen og Sogns Fogderie, sig udi rum tiid befundet haver og endnu befunder, det ville Deris Excellence, af indsluttede Bielage fra Litra A til Litra G Naadigst behage at fornemme, hvortil jeg mig underdanigst refererer, og indstendig ombeder, at Deris Excellence for Guds skylds og for disse saa høyt trængende fattige Undersaatters stoere Nøeds skyld, vilde, saavel for Præstens, som for Almuens Conservation allerunderdanigst intercedere for dennem hos Deris Kongelige Mayestet, paa hvis allernaadigst forventende approbation, ieg allerreede haver foranstaltet – 150 tønner godt bygs og – 50 tønner god havres Indkiøb her udi Bergen, som med min viidere foranstaltning til dessens Transport Naatidst maatte erfahres, af min til Fogden ergangne ordre under denne dags dato, hvilket Copien deraf Sub Litra G nærmere udviiser; Jeg Troer icke, at

[blad 2]

udj gandske Norges Riige findes en farligere og bedrøveligere Situation, end Justedahlen er, ey heller fattigere Almue end dends Indbyggere, ligesom og Præstekallet kand regnes for det allerbesværligste og ringeste udi Riiget, baade i henseende til den farlige Iisbred, saa og til Præstens Indkomster, som icke skal beløbe sig til meere end 70 Rixdaler Aarligen; Min samvittighed forpligter mig derfor til at Recommandere disse Usle og Nødlidende Mennisker, til Eders Excelences Naadige Forsorg med denne proposition, at hvad de bemelte 200 tønner Korn Vahre, Koster, og hvad Pengehielp Hands Kongelige Mayestet for

nærværende tiid ellers allernaadigst vilde beviise saavel Præsten, som Almuen, kunde tages af de 3000 *Rixdaler* som af Hands Kongelige Mayestet allerede til Bergens Stiftes trængende Almue i Almindelighed, ere destinerede, og har Biskop Borneman og mig nu in depositio staaende; Ellers maae jeg underdanig indstille, til Deris Excellences Høye Skiønsomhed, om det icke var meget tienligere for den øvrige Almue her i Bergens Stift, at dennem blev givet Korn (hvortil de høyligen trænger) i steden for Penge, som maaskee icke endnu udj et et[!] halv Aar iblandt dennem kunde blive uddeelte, saasom saadan Departition paa et hvert

[blad 3]

Sogns Almue ikke kand lade sig gjøre, førend een hver Sogne Præst er Indkommen med Designation over den meest trængende Almue udi sit Præstegield, hvilket fra den 20 December 1742 indtil denne dags datum ikke er skeed saa tilstreckeligen som det burde, uden fra 3de Sogne Præster, nemlig Provsten Hr. Anders Daae og Hr. Jonas Leyrdal udj Sogn, samt, Constitoriae Raad Geerd Geelmuyden Præst paa Hougs udj Nordhordlehns Provstie, hvorimod man, i proportion af et hvert Fogderies Stoerhed letteligen kunde gjøre et overslag hvor stoert qvantum Korn ohngefehr kunde behøves, og derefter naar det var indkiøbt beordre fogderne at indsende Jægter eller Baader til Bergen for at afhente samme, og derefter til de trængende udj Præstens overværende at uddeele. Aldt dette indstiller ieg underdanig, til Deris Excellences Høye Overvejende, og i Ervartning af Deris Naadige Giensvar, forbliver ieg med største Zele og soumission

Deris Excellence Høy-Velbaarne Hr. Geheime Conferentz Raad og Ober Secretere

Bergen D: 16 April 1743
underdanige Tiener J. Lym

[blad 4 – baksida]

Memorial anlangende eendeel Korns afsendelse til Justedallens Almues fornødenhed deres Misive til Etatz-Raad Jonas Lyhme d 24 Maji

[blad 5]

2. Litra A. – brev 26.2.1743 frå Matthias Foss til Jonas Lym

Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz-Raad Lüme Kongelig Majestets Stift-Amtmand sambt Præsident i Bergen Høy-gunstige Herre!

Det er mig andbefaled i andledning af Deris Velbaarenheds ordre til Provsten her i Sogn Velærværdige Hr Anders Daae, at ieg tillige med de andre Præster skal indgiive, som og af mig er efterlevet, det fastsatte Legatum mig pro officio Ministerii allernaadigst er forundt, dets *summa* indberegned til 26 rdlr og 4 sk, foruden 19 ½ tønde Korn mig af Kierkeeyerne her udj Sogn leveris hvorfra naar afgaaer dend omkostning med Skiøds og fortæring ieg maae deponere, inden ieg kand faae ovenmelte allernaadigst tillagde Korn til min boelig, haver ieg ikkun 15 ½ tønde Korn tilbage i behold, hvilket, og ey meere er mit ganske Kalds indkomst, det Deris Velbaarenhed selv kand erfare, saa at være i sandhed, naar samme mit Legatum bliiver Dem tilstilled fra Provsten;

Og da ieg for det første med Væemodighed Maae beklage min elendige trang, hvorledis ieg med min Kone og barn ere færdige at crepere af mangel paa det nødtørstige daglige brød formedelst mit kalds ringe indkomster, der ikke eengang kand extendere sig til halvdeelen af det eneboede klokke paa mange stæder haver aarlig til indtægt, indstiller ieg mig ved denne

andledning for Deris Velbaarenhed, og bønfalder underdanigst med denne min andsøgning, at Deris Velbaarenhed vilde kaste dend høye gunst paa mig fattige mand, og ved sin recommendaton demonstrere min elendige tilstand heri dette usle giæld paa høyere stæder, da ieg ikke paatvifler at finde een naadig bønnhørig og hielp i min nød; foruden dette at ieg maae mangle det brød ieg til nødtørstighed kunde putte i mund, har ieg kaldet tillige med mit huusfolk, væred i disse tiider dend store farlighed underkast, at tvende store sneeskred ere faldne af fieldene og Veltet sig tæt ind paa præstegaarden, hvilke, formedelst det stærke Væir og blæst som medfuldte, saa nær hafde omkastet præstegaardens huuse, der staar ikkun paa skrøbelige fødder, og alt saa voris Liv, som ere paa gaarden, stod i fare, og endnu fremdelis gaar her saa got som paa vore Liv, siiden vi atter seer paa samme stæder i fieldene tvende store sneeskred samlede, og viide ikke hvilket øyeblik de vil nedfalde, Gud afvende selv dend farlighed vi her ere exponerede udj!

Dend 3^{die} post ieg her ved understaar mig at mentionere om, er at ieg maae tit og ofte 3 à 4de uger i rad sidde orkisløs, og ey kand være saa lykkelig at forrette Gudstieniste formedelst det forførdelige Væir som her falder i Dahlen, særdelis med snee, der for aarsager, at folket er knap god for at komme ut af deris eget huus, end siiden i Guds huus, og om endskiøndt det kand om sommeren være god Vei, hender det sig

[blad 6]

dog ofte, at folket formedelst formedelst veiernes Længde ikke kommer til Kierke, forregivende, at de har aldrig haft, naar her har væred een fast præst til stædet, prædiken, uden hver 14de dag, ellers naar fremmede præster har beopvartet kaldet, da som udj et andet annex, er her holdet Gudstieneste undertiiden 3^{die}, undertiden 4de uge i maaneden, alt efter veiens og leilighedens beskaffenhed, hvormed de har væred fornøyde. Alt saa nu ieg har fordriistet mig til at kundgiøre Deris Velbaarenhed, hvorledis det har sig her i Dahlen baade i dend eene og anden maade, tager ieg mig og herved dend frihed at sende een Copie liige ordlydende med dend udgangen allernaadigste resoluton af Aar 1636, som hviiler her ved kirken, hvormed beviisis at Jystedahlen dend tiid har været combinered med Goupnen, der nu er et annex under Lysters giæld; maatte dette nu behageligst[!] considereris, da maaske, nu som tilforn, kunde enten disse tvende kirker, tillige med efter forrestilling nok et andet annex, Joranger Kaldet, der ligger under Hafsløe præstegiæld, dog ey een gang een fierding Vei fra Goupnen, blive samlede til et kald for mig, da ieg nogenledis kunde have min nødtørstige underholdning, og de andre Præster hafde alligevel kierker nok, nemlig dend første i Lyster 3de, og dend anden i Hafsløe 4de til at forrette Gudstieniste udj; eller og naadigst kunde forefindis, at ieg kunde blive forflyttet fra dette usle sted, og Jystedahlen læggis, som et annex under Lysters giæld, da kaldet her oppe kunde heel vel beopvartis naar mand vilde helst om Lysters Capellan kom til at boe i Goupnen, thi veien til Dahlen kand dog reisis, særdelis om sommeren, da dend verste vei falder for baade i hendseende til dens besværlighed som og længde, i een halv dag fra Goupnen, det baade ieg selv, sambt andre Præster før mig har forsøgt, at naar tienisten i Jystedahlen om Søndagen har været til ende, endda først langt over middags tiid, har ieg kundet naae i god betiid til Goupnen eller Rønne samme dags aften, som ikke een men mange gange er arivered mig, da ieg af mangel paa huuslye maatte Logiere dernede;

Og det er Gud allene en bekient, hvor slet og begrædelig een tilstand her er denne fattige bøgde, der ikkun bestaar af 22 heele og 6 halve gaarder, at barken af træerne er deris daglige brød, og naar almuen er i saa elendig een tilstand, kand behageligst overveiis, hvad levebrød her da kand være for een præst, naar hand ey kand obtinere det visse hand skal leve af, og af hvad aarsag, hand skal boe her oppe, naar Gudstieniste ikke, uden een gang i mellem som ieg forhen have meldet om, kand bliive forrettet. Og da ieg fra dend tiid paa Naadigste Konge vocered mig her til stædet som er førstkommende 15 May 2 aar siiden, stædse har maatte sat

til, særdelis her i Jystedahlen, baade det eene og andet af mine effecter og eyendom, om ieg ikke

[blad 7]

skulde crepere, helst almuen har ikke i nogen Præstis tiid været saa yderlig paa knæene, som nu, hvor ved ieg med dem er bleven ganske ruinered og armod er kommen over mig, som een bevæbnet mand, og om ieg ikke kand være saa lykkelig at obtinere meer til leevebrød, da førend ieg med kone og barn paa dette usle og jammerfulde stæd skal af hunger crepere, (thi om det end var een orm, stræber dend dog efter at dend kand conservere sit liv, siiden et menneske) seer ieg ingen anden udveie, end nøden driiver mig til at forlade stædet; See derfor Deris Velbaarenhed, naar mit Legatum bliver dem tilstilled, med et barmhiertigheds øye til min uselhed og fattige tilstand Gud skal det selv belønne. Og er ieg med største Submission

Høy-ædle og Velbaarne Hr. Etatz-Raads Høygunstige Herres

Jystedahls Præstegaard d 26 Februarij 1743
underdanigste og ringeste tiener
M. Foss

[blad 8 – baksida]

Fra Sogne Præsten udi Jystedahlen af 26te Feb^r 1743, som icke ankom i Bergen førend d: 12 April nesteffter, og angaar savel almuens som Præstens beklagelige og slette tilstand.

[blad 9]

3. Litra B. – kopi av resolusjon 16.3.1636 frå Jens Bjelke og Ludvig Munthe

Jeg Jens Bielche til Østraadt, Norgis....

[For avskrift gjort av Matthias Foss i 1750, sjå
http://www.historielaget.jostedal.no/?page_id=350.]

[blad 10]

Bergen d. 16 Martij A^o 1636
Jens Bielke Ludvig Munthe

Riktig ordlydende med dend her ved Jystedahls Kierke befunden Copie af allernaadigste udgivne resolution datered Bergen d 16 Martij 1636 med egen haand testerer

Jystedahls Præstegaard d 26 February 1743
Matthias Jørgensen Foss

[blad 11]

4. Litra C. – Brev 26.2.1743 frå Matthias Foss til Jonas Lym

Høyædle og Velbaarne Hr Etatz-Raad Jonas Lume, Kongelig Majest^s Stift Amtmann Sambt Præsident i Bergen Høygunstige Herre!

Er mig i dette øyeblik indløben een missive fra Mons^{tr} Lorentz Jacob Rodtvitt procurator her udj Sogn, hvorudj hand lader sig forbyde, at ieg af Consumptions forpagteren skal være

andført til consumptionssvarelse med dend summa til førstkommende Vaarting at deponere ham 1rd U(?), foregiivende, at hand har allerede faaet saadan restance af Deris Velbaarenhed approbered og til execution paategned, men da ikke nogen Præst hertil Justedahlen har i een eller anden maae været paalagt noget saadant at betale formedelst Kaldets ringe indkomster, indfalder ieg til Deris Velbaarenhed med denne min underdanige omsøgning, at, da ieg ikke i et heelt fierding Aar er god for at indsamle saa mange penge af mit Kald, som ieg er nu paalagt frem for mine formænd, at svare (hvilke om ieg skal betale, da varis brødit saa got som ganske af munden og ieg for at undgaae sligt, ligesaa got først som sidst maae forlade stædet) Deris Velbaarenhed vilde gunstigst see mig præcarered for at betale, eller istæden for at betale, siiden det er mig ganske umueligt, for hielpe mig til at blive frie for execution, helst ieg ey eyer de penge at udgiive. Ieg venter een naadig bøn høring paa mit andsøgende og er med største submission Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz Raad og Stifts Amtmann Høygunstige Herris

Jystedahls Præstegaard
d. 26 Februarij 1743

underdanigst og ringeste tiener
Matthias Jørgensen Foss.

[blad 12]

5. Litra D. – Kopiar av brev 26.2.1743 frå Jonas Lym til Rentekammeret og brev

19.2.1743 frå Ananias Harberg til Jonas Lym

Copie af Etats Raad Lym's Brev dateret d 26te Febr 1743, til det Høyærlig Cammer Collegium.

[Sjå saka om skattefritak i Rentekammeret for avskrift av originalen. Den følgjande kopien er identisk, berre med små språklege skilnader.]

[blad 13]

Copie af Fogden Ananias Harbergs Skrivelse af dato 19 Februar 1743, til Etats Raad Lym, som constitueret Stiftsbefalingsmand.

Den Navnkundige og vidtbegrebne Iisbreede eller Iisfield, som nu i en tidlang, har fløttet sig oven fra fieldene og ned i Jøstedahlen (hvorved ikke allene endeel Gaarde er aldeles borttaget, med endog en skrekkelig Kulde og Vind tilvoxet) har nødtvunget den fattige Almue i bemelte Jøstedahl ey allene paa næstleden Høste Ting, holdet for Lyster og Jøstedahls Skibreders Almue, den 5, 6, og 7. Novembris sidstleeden, inden Retten veemodeligst at demonstrere den usle og beklagelige Tilstand, som dem er paakommet, med det at deres Korn Avling Aar efter andet formedelst Kulde og Vind, ved ovenmeldt skadelige Iisbredes Tiltagelse og Udspreddelse, er saa aldeles bortfrøsset, at samme har for dem været af liden eller ingen Nøtte til nødtørfittig føde og dets angaaende, et Tingsvidne under Rettens forseigling beskrevet erholdet; men end og under 28 Decembris sidstafvig; med Stædets Sorenskriver, angaaende det samme, ladet forfatte een af dem

[blad 14]

selv, tillige underskrevet Memorial til deres Kongelige Mayestet med allerunderdanigst forestillelse, om deres store Nød og Trang og underdanigst Ansøgning om nogle Aars skatte frihed, til nogenledes Hielp, i denne deres store Elendighed; hvilke 2de Documenter, nemlig saavel Tingsvidnet som deres Memorial her indsluttet¹ Velbaarne Herre allerydmygst insinueres – Skiønt nu at bemelte Tingsvidne, icke saa omstendelig og oplyselig forklarer deres nød og Elendighed, som den i sig selv er, eller saa udførlig som den i deres allerunderdanigste Supplique er anført, saa kand jeg dog med høyeste Eed og god Samvittighed allerudmygst forestille, at deres udsele Tilstand og den Mangel de lider for det Kiære Brød er saa stor, at den fast umueligt kand saaledes beskrives, som den i sig selv virkelig er; hvilket jeg noksom tilstrækkelig erfarede, da jeg næstleden Sommer var deroppe, ved de passerede Aftags forretninger, thi da forefandt jeg større Elendighed blandt dem, end jeg tilforn kunde forestillet mig, i det deres meeste føde i mangel af Korn, var Bark af Træerne og Telle Rødder, som de af Marken opgravede; foruden dette, har samme deres Nød saaledes udmattet dem, at foruden, en stor deel af de jordbrugende, indesidde med de Kongelige skatte for afvigte Aaringer, og ey er mægtig samme at betale, er for næstleden Aar 1742 icke ringeste betaling paa de Kongelige Skatter skeed; og er ei heller venteligt at derfor enten med Execution eller Udpantning hos den største deel findes Effecter eller Værdj, saa jeg derfor

[blad 15]

saavelsom i betragtning af forbemeldte deres store Nød vil have den hos Velbaarne Herre til det beste allerydmygst indstillet, saaledes at de med høygunstige Herres Hyøstformaaende Recommendation og Attestation, kunde effter Ansøgningen allernaadigst blive forundt nogle Aars Skatte frihed, saavel for afvigte Aar 1742, som for indeværende Aar og Paafølgende Aaringer, i saa lang tiid som deres Mayestet det naadigste maatte for got befinde. Jeg paa deres Vegne inlode mig herudj til Velbaarne Herres sædvanlige godhed, i stadig Haab, at ligesom deres andragende er rigtig, og af Gud visselig vil blive belønnet, hvad Hielp dem der udj vederfares, de og derudj fornemmer deres Velbaarenheds Godhed og omsorg for deres Nødlidenhed, forblivende pp.

A. Harberg

Copiernes Rigtighed testerer J. Lym

[blad 16]

6. Litra E. – Kopi av brev 13.4.1743 (kopidato) frå Hr. Leganger til Jonas Lym

Copie af Hr Legangers indkomne vigtige og tilforladelige underretning om saavel Almuens udi Jostedahlen i Sogns Fogderie som Præstens slette og Beklagelige Tilstand

Jostedahlen, som er det mindste og allerringeste Præstekald, i hele Norge, ligger 4de Miile til Fields under et Iisfield eller saa Kaldet Sneebræde, der aldrig gaar bort eller formendskes, men aarlig voxer og tiltager, saa at dend tilføyer Indbyggerne Største skade; paa samme stæd boer omtrent 30 Familier eller gaardbrugende Mænd, foruden eendel Huusmænd, som formedelst Alderdom og Armod har forladit gaardene og ere saa skrøbelige, at de ey ere god for at komme derfra, de fleeste Aar bliver det lidet Korn, de kand udsaae, icke modet eller kand komme til fuldkommenhed, formedelst den ydelig anholdende Kulde af Sneefieldet, som

¹ Tingsvitnet 5.-7.11.1742 og supplikken 28.12.1742 følger ikkje som kopiar i denne saka. Sjå den aktuelle saka i Rentekammeret for desse dokumenta.

gemeenlig heele Sommeren trenger sig ned igiennem bemelte Dahl, saa de maa leve af Fyrre-Barck, som giøres til Miel, og deriblant mænges de faae Avner, de kand avle og eendeel, af den inderste bark paa alme Træe, som gjør at det løber sammen til en dey, at de deraf siden kand tillave de flade Kager eller Fladbrød, som her i Landet er brugelig, af samme Kaager de og Suppe paa det bare Vand, for at forlænge det; Om Sommeren lever de mest af den Melk de faar af de faae Creaturer de kand føde som og i disse Kaalde Aar har slaget dem feil, fordj de ey formedelst Kulde og Snee har kundet komme paa Fieldet med dem hvor de ere

[blad 17]

Vant til Sommeren at fae dend bedste føde;

Præstens Indkomme er og meget slett og ringe, og kand icke beløbe sig til høyere end 60 Rdlr a 70 Rdlr, da dend 1 *Tønne* Korn af hvert Hoved Kircke og $\frac{1}{2}$ *Tønne* af hvert Annex i Provstiet er indberaignet i det samme; Hands Offer til hver høytid beløber sig icke høyere end til 2 Rixdlr.

Bergen d: 13de April 1743
Copiens rigtighed Testerer
J. Lym

[blad 18]

7. Litra F. – Kopi av brev 15.4.1743 (kopidato) frå P.K. Jessen til Jonas Lym

Efter Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz Raad og Præsident, som Allernaadigst Constitueret Stiftsbefalingsmand, hands til mig giordte begiæring, haver ieg for nestleden og Indeværende Aar 1742 og 1743, eftergivet min med rette, efter hands *Kongelige Majestets* Allernaadigste Consumptions Forordning og Naadigst meddeelt Contract, tilkommende Consumption, Famlie og Folcke-Skatt, hos Velærværdige og Vellærde Hr. Mathias Jørgensen Vos til Jystedahl Præstegield, med sin Familie og Tiener, formedelst den usle tilstand, som for nærværende tiid, hos baade ham og hands Almue desværre findes.

Bergen d. 15de April 1743
P: K: Jessen

Copiens Rigtighed
Testerer
J. Lym

[blad 19]

8. Litra G – Kopi av brev 16.4.1743 frå Jonas Lym til Ananias Harberg

Copie af Etatz Raad Lym, som Constitueret Stiftsbefalingsmands Skrivelse under dato 16de April 1743, til fogden Harberg udi Sogn

Under dato 26te Februar sidstafvigt, haver jeg til Justedahls fattige og ulyckelige Almues beste, tilskrevet det Høylovlige Rente Cammer, saaledes som den for indsluttede Verificerede Copie udviiser, men endnu ikke derpaa erholdet noget giensvar, hvorfor ieg med denne dags Post ey alleene paa bevægeligste og krafligste maader, atter igien forestiller samme Høye Collegis bemeldte fattige Almues store Nøed og Trang men end og til kiendegiver, at jeg (paa hands *Kongelige Mayestets* forventning allernaadigste Approbation for at Conferere Denne

saa høytrængende Almues helbreed og Liv, haver resolveret allerforderligst at tilsende dennem 150 Tønder godt byg og 50 Tønder Havre til Sæde og Brød-Korn; Desaarsage haver Kongelig Majestets Foged indsluttede brev til Justedahls Sogne Præst Hr. Mathias Jørgensen Foss, uden mindste ophold, ved et Exprese bud, med frie Skyds at fremsende, paa det at Almuen om denne Hielp

[blad 20]

og undsetning u-fortøvet kand blive underrettet, Ligesom og Hr. Fogden u-opholdeligen haver at give mig til kiende, hvor mange Tønder af et hvert slags Korn hand formeener at eenhver Familie, saavel Jorde-Mænd som Huusmænd, samt til den fattige Sogne Præst og Klockeren kunde og burde gives, saavelsom og paa hvad maade det herfra Bergen, sikkert og u-beskadiget kand blive afhentet, hvilcket ieg formoder, at hand med allerførste besørger; thi kornet har ieg allerede bestillet, saa at det ligger færdig til at udleveres.

Jeg forbliver etc:

J: Lym

Copiens Rigtighed Testerer

J. Lym

[blad 21]

9. Innstilling og kongeleg approbasjon 11.5.1743

Angelangende Almuens Tilstand i Justedahlen

[Påskrift i venstre spalte:]

opberis j alt. lom: paa Chr. T.

D. 11. May 1743

Etatz-Raad Jonas Lyhm indsender Bilag A: til F: hvoraf er at see, den usle tilstand, saavel Presten som almuen i Justedahlen befinder sig i, thi de lever daglig som i Livs Fare for befrygtende Fieldskred, Prestens heele aarlige Indkomme beløber ej unden 60: til 70 Rdlr, hvorover hand nødes til at forlade Stedet, om hand ej hielpes, og Almuen maae æde Bark af Træerne og Telle-Rødder som de opgrave af jorden, i Steden for Brød; Lym beder derfor, at Geheime Conference Raad von Holstein for Gudz skyld, og for Prestens og Almuens store Nød, samt til dens Conservation, ville entercedere for den hos Hans Magistrat, paa hvis forventende Approbation hand allerede har foranstaltet 150: Tønder got bygs, og 50: Tønder god havres Indkiøb i Bergen, hvilke 200 Tønder Korns bekostning saavelsom hvad Penge-Hielp Hans Majestet ellers vil beviise Presten og Almuen, hand Proponerer at kunde tages af de 3000: Rdlr: som af Hans Majestet allerede til Bergens Stiftes trængende Almue er destinerede, og hos Lyhme og biskoppen in deposito ere bestaaende. For Resten indstiller hand, om det ej var timeligere for Stedetz øvrige Almue, at den blev givet Korn i Steden for Penge, som maaeskee ej med nu i et heelt Aar iblant dem kand blive uddeelt, da saadan Rapartition paa et hvert Sogns Almue ej kand lade sig giøre, før eenhver Sognepræst er indkommen med designation over den meest trengende Almue i sit Prestegield, som fra d. 20: Dec^{br} af ej endnu

[blad 22]

Er skeet uden fra 3de Prester, hvorimod man, i Proportion af et hvert Fogderis Storhed, lættelig kand giøre et Overslag, hvor stort quantum korn ohngefehr kunde behøves, og derfor, naar det

var indkiøbt, beordre Fogderne, at indsende Jægter eller baader til Bergen for at afhente samme, og derefter til de trengende i Prestens Overværelse at uddeele.

Herhos de 6: stykker paaberaabte Bilag.

10. Kongebrev (missiv) 24.5.1743 til Jonas Lym

Christian den Siette af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers Hertug udi Sleswig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenburg og Delmenhorst.

Vor Gunst Tilform som os af en, fra Dig Etatz-Raad Jonas Lym, ved Skrivelse af dato 16de aprilis nestafvigst, til vores Geheime-Conferentz-Raad, Geheime-Raad i Vores Geheime-Consil og Ober-Secreteren i Vores Danske Cancellie, Os Ælskelig Johan Ludvig von Holstein, Ridder pp: nedsente beretning, med paaberaabte Bielage fra Litra A til F inclusive, allerunderdanigst er blevne refereret, dend Kummerlige og nødlidende tilstand, hvorudi, saavel Præsten, som Almuen i Justedahlen i Bergen Stift skal befindes, dets i henseende for dend fare, de daglig maa leve udi, formedelst Befrygtende Fielskreed, dels ved de indfaldne Besværlige, og Kalde Aaringer, udi hvilke ald deris Korn-Vext er bortfrøssen, hvorudover Du, bemelte Etatz-Raad Lym, haver fundet dig anlediget, til at have ladet foranstalte 150 Tønder godt Bygs og 50 Tønder god Havres indkiøb i Bergen, og denne trengende Almue at tilsende, indstillende derhos, om icke disse 200 Tønder Korn Vahres Bekostning, saavel som hvad Penge hielp Vi ellers maatte finde for got det beviise Præsten og Almuen, maatte tages av de til Bergens Stiftes trængende, allernaadigst skienkede 3000 Rixdaler, Ligesom Du og ellers er af allerunderdanigste formening at det var tienligere, at Stiftets øvrige Almuen blev forundt Korn i steden for Penge som mueligt endnu icke udi Et halv Aar iblandt dennem Kunde blive Uddeelt, saasom saadan Departition paa et hvert Sogns Almue, icke Kand lade sig gjøre, førend eenhver Sognepræst i følge Vores til Eder under 1st Decembris sidst ergangne allernaadigste Befaling, med Designation er indkommen over dend meest trængende Almue udi sit Præstegield;

Saa give Vi Eder herpaa tilkiende, at Vi dend af dig meerbemelte Etatzraad Lym, førinde foranstaltning, angaaende foreskrevne Korn Vahres indkiøb og afsendelse til Justedahls Almue, allernaadigst have approberet, og derhos bevilget, at hvis samme haver Kostet, maa tages af de til hielp for Bergens Stifts Fattige Almue destinerede og hos Eder in deposito staaende Penge, Da Vi og, efter anførte bestkaffenhed, allernaadigs herved ville have tilladt, at dend nødlidende Almue udi Stiftet, maa gives Korn, isteden for Penge, til hvilken ende, udi proportion af at hvert Fogderies storhed, skal gøres overslag, hvor stort et quantum Korn, ohngefehr, Kunde behøves, da I, naar det er indkiøbt, strax have at beordre Fogderne, at indsende Jægter, eller Baade til Vor Kiøbstad Bergen for at afhente samme, og derefter til de trengende, udi Sognepræstens overværelse at uddel, hvorefter J Eder saaledes allerunderdanigst kunde Viide at rette, og herom fornøden Anstalt at lade gjøre. Indberettende udi øvrigt, at J denne Vores allernaadigste ordre haver bekommet. Befalendes Eder **ud.

Skrevet paa Vort slott Fredrichsborg dend 24de May Anno 1743.

Under vor Kongelig Haand og Zignet
Christian R
J. L. v. Holstein

Til

Etatzraad Jonas Lym, som constitueret Stiftsbefalingsmand over Bergens Stift og Biskop Oluf Cosmusøn Borneman *anfører* at hans *Majestet* haver approberet dend af Etatzraad Lym førede foranstaltning, *angelangende* endel Korn Vahres indkiøb og afhendelse til Justedalens Almue, og at hvis samme haver fastet, maa tages af de, til hielp for Bergens Stifts fattige Almue destinerede og hos dennem in deposito staaende Penge; saa og at hans *Majestet* haver tilladt, at dend Nødlidende Almue i Bemelte Stift maa gives Korn i steden for Penge.

Copiens Rigtighed

Testerer

J. Lym